

**Nota explicativă
la Raportul privind executarea bugetului de stat
în anul 2010**

Raport privind executarea bugetului de stat în anul 2010

Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr.133 - XVIII a fost adoptată de către Parlament la 23 decembrie 2009 și publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.193-196 din 29 decembrie 2009. Conform acestei legi indicatorii bugetului de stat pe toate componentele au fost stabiliți la venituri - în sumă de 15318,3 mil.lei, la cheltuieli - în sumă de 19454,5 mil.lei, cu un deficit în sumă de 4136,2 mil.lei.

Pe parcursul anului 2010 la legea menționată au fost operate două modificări și completări prin legile nr. 130 din 30 iunie 2010 și nr. 244 din 1 octombrie 2010.

Concomitent, conform prevederilor art.19 lit.a) al Legii bugetului de stat pe anul 2010, Ministerul Finanțelor a fost autorizat să modifice, la cererile întemeiate ale executorilor primari de buget, indicatorii stabiliți ai bugetului de stat privind mijloacele speciale (fără granturi, donații, sponsorizări și alte intrări cu titlu gratuit) și fondurile speciale, ca urmare a acumulărilor de venituri la aceste componente peste limitele anuale aprobate la total pe executorul primar de buget, proiectele finanțate din surse externe, ca urmare a intrărilor suplimentare de credite și granturi externe, precum și din contul soldurilor bănești existente la începutul anului 2010 în conturile proiectelor respective, precum și granturile, donațiile, sponsorizările și alte mijloace intrate suplimentar cu titlu gratuit în posesia instituțiilor publice, precum și soldurile bănești existente la începutul anului 2010 din aceste surse.

De asemenea, conform lit. k) a aceluiași articol, în bugetul de stat a fost inclusă utilizarea mijloacelor acumulate la contul special pentru ajutorarea persoanelor sinistrate în urma inundațiilor din luna iulie 2010.

Urmare a modificărilor operate la lege și a aplicării prevederilor art.19 lit.a), indicatorii precizați ai bugetului de stat au constituit la venituri – 16557,0 mil.lei, la cheltuieli - 20024,5 mil.lei, cu un deficit de 3467,4 mil.lei.

Politica fiscală

Printre principalele măsuri de politică fiscală aplicate în anul 2010, se enumeră: menținerea sistemului progresiv de impozitare a veniturilor persoanelor fizice concomitent cu majorarea mărimii scutirii personale anuale, mărimii scutirii anuale pentru persoanele întreținute, extinderea termenului cu 5 ani privind neimpozitarea venitului sub formă de dobândă obținut de la depozite bancare, valori mobiliare corporative de către persoane fizice și juridice, cât și a venitului sub formă de dobândă obținut de la depunerile membrilor pe conturile de economii personale în asociațiile de economii și împrumut.

Pentru anul 2010 au fost menținute o serie de facilități și stimulente fiscale pentru diferite categorii de entități economice și anume: cota zero a impozitului pe venitul reinvestit de agenți economici, extins termenul de beneficiere a facilităților fiscale privind impozitul pe venit pentru angajații din domeniul tehnologiilor informaționale și spectrul de surse de venit impozitate prin reținerea la sursă, scutirea de TVA și taxa vamală a mărfurilor, serviciilor destinate rezidenților parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare, la procurarea de utilaje și alte mijloace fixe, ca aport în capitalul statutar și prin intermediul leasing-ului; cota zero a TVA și scutirea de accize și taxa vamală a mărfurilor și serviciilor destinate zonelor economice libere și a mărfurilor exportate; mecanismul de restituire a TVA la investițiile capitale efectuate în localitățile rurale.

A fost majorat de două ori plafonul de înregistrare obligatorie a contribuabililor cu TVA și menținută înregistrarea benevolă. De rînd cu acestea, a fost modificat regimul TVA al producției agricole primare prin introducerea cotei reduse a TVA în schimbul celei standard.

În partea ce ține de accize, au fost majorate cotele accizelor la bere (cu 25%), la țigările cu filtru (de 4 ori), la benzină și derivatele acesteia, motorină (cu 50%), la parfumuri și apă de toaletă, la articolele de bijuterie (de 3 ori), la autoturismele de lux (de 2 ori); introdus acciz la articolele de cristal; majorate cotele accizelor la producția vinicolă, băuturile alcoolice tari și băuturile slab alcoolice, aparataj electronic, alte autoturisme decât cele de lux.

Un alt bloc de măsuri vizează implementarea etapei a doua a sistemului de impozitare a bunurilor imobiliare la valoarea de piață: garajele și terenurile pe care acestea sînt amplasate; loturile întovărășirilor pomicole cu/sau fără construcțiile amplasate pe ele ale persoanelor fizice și bunurile imobiliare cu destinație comercială și industrială ale persoanelor juridice.

Printre alte măsuri se enumeră: majorarea cotei maxime a taxei pentru amenajarea teritoriului (de 2 ori) și majorarea taxei pentru unitățile comerciale și de prestări servicii de deservire socială (cu 50%); majorarea cotelor taxelor rutiere la autoturismele înmatriculate în Republica Moldova, cu stabilirea cotelor taxei prin distribuirea proporțională a influenței asupra infrastructurii rutiere.

Pe parcursul anului 2010 au fost întreprinse măsuri de extindere a relațiilor bilaterale prin prisma convențiilor pentru evitarea dublei impunerii și prevenirea evaziunii fiscale privind impozitele pe venit și pe capital, prin punerea în aplicare încă a 2 convenții (cu Marele Ducat de Luxemburg și Regatul Spaniei), parafarea unei convenții (cu Regatul Belgiei), intrarea în vigoare a 2 convenții (cu Irlanda și Republica Portugheză). Actualmente sînt puse în aplicare 44 de convenții.

Întru armonizarea continuă a politicii fiscale, au fost inițiate și derulate negocierile asupra Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană la capitolul „Impozitare”, în partea ce ține de impozitele indirecte: TVA și accize.

Politica vamală

Printre principalele măsuri de politică vamală aplicate în anul 2010 se enumără: menținerea cotei zero sau reduse ale taxei vamale la importul materiei prime, materialelor auxiliare, echipamentelor tehnologice, utilizate în activitatea de producție și cote sporite ale taxei vamale pentru produsele finite din import, direct competitive cu cele autohtone, simplificarea sistemului de taxe pentru proceduri vamale, prin excluderea a celor ce țin de eliberarea autorizațiilor pentru transformarea sub control vamal, perfecționare activă, perfecționare pasivă; perfecționare activă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova din zonele economice libere; duplicatelor de calificare și a autorizațiilor ale specialistului în domeniul vamal.

De asemenea, a fost inițiat procesul de implementare a procedurii de informare prealabilă obligatorie privind originea mărfurilor, precum și implementat institutul de exportator autorizat pentru simplificarea procedurii de emitere a certificatelor de origine preferențiale.

Au fost simplificate procedurile vamale la import, export și admitere temporară, prin vămuirea mărfurilor nemijlocit în posturile vamale de frontieră; implementarea Sistemului carnetelor ATA; vămuirea mărfurilor pe „coridorul verde” pentru agenții economici care au obținut statutul de agent economic de încredere.

În anul 2010 a sporit cooperarea cu EUBAM, care a fost concentrată asupra implimentării recomandărilor EUBAM prin ajustarea legislației vamale la standardele UE și monitorizarea impactului acestora.

Întru armonizarea continuă a politicilor vamale au fost inițiate, derulate și încheiate negocierile asupra Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană la capitolul „Vama”.

Politica în domeniul îmbunătățirii administrării fiscale și vamale

Pe parcursul anului 2010 activitățile întreprinse în domeniul administrării fiscale au fost orientate spre asigurarea unei administrări fiscale eficiente, colectarea veniturilor la buget, prevenirea și contracararea evaziunilor fiscale, implementarea unor reforme noi ce au avut drept scop menținerea unei administrări fiscale unitare, stabile și armonizate, care să funcționeze pe baza unor practici recunoscute la nivel internațional.

- a fost aprobat Programul de conformare a contribuabililor pentru anul 2011, scopul principal al acestuia constă în promovarea continuă a spiritului de conformare voluntară a contribuabililor la declararea și la plata obligațiilor fiscale, îmbunătățirea civismului fiscal prin instituirea unui cadru unitar al relațiilor de parteneriat în raport cu mediul de afaceri și cetățenii, majorarea nivelului de conformare a contribuabililor și stimularea conformării benevole a acestora.

- în scopul simplificării procesului de administrare a restituirii TVA a fost elaborat și aprobat Regulamentul cu privire la restituirea taxei pe valoarea adăugată, în redacție nouă.
- a continuat dezvoltarea SIA „e – Declarații”, cu scopul de a oferi contribuabililor o metodă alternativă de prezentare a dărilor de seamă fiscale, și anume, în mod electronic, cu aplicarea semnăturii digitale.
- a fost creat „Portalul serviciilor electronice fiscale”, conceput ca un ghișeu electronic unic pentru interacțiunea între contribuabili și Serviciul Fiscal de Stat. Prin intermediul acestui portal, poate fi ușor accesat serviciul „Declarație electronică”, „Declarație rapidă”, serviciul de acces la informațiile „Despre contribuabil”, serviciul informații despre „Facturi fiscale” și posibilitatea de descărcare (obținere) a formularelor tipizate de dări de seamă fiscale.
- au fost introduse în circulație mărcile „Timbru de acciz. Marcă comercială de stat” și „Timbru de acciz” de tip nou, care conține un ansamblu de elemente de protecție cu utilizarea nano-tehnologiilor;
- ✓ au fost întreprinse acțiuni în vederea creării SIA „Privind circulația documentelor electronice între Serviciul Fiscal de Stat și instituțiile financiare”, care va fi lansat începând cu anul 2011;
- ✓ s-a efectuat testarea industrială a implementării SIA „Executarea silită a obligației fiscale”, a fost decisă implementarea propriu-zisă a SIA menționat, cu titlu-pilot, în cadrul IFS Ialoveni și IFS mun.Chișinău, Direcția administrare fiscală Botanica;
- ✓ au fost modificate razele de deservire a organelor fiscale teritoriale în scopul asigurării evidenței obligațiilor fiscale ale cetățenilor din stînga Nistrului;
- ✓ întru realizarea sistemului de „Ghișeu unic”, s-au desfășurat multiple acțiuni în scopul implementării Regulamentului cu privire la schimbul de informații între Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și IFPS la înregistrarea întreprinderilor și organizațiilor, precum și a Regulamentului cu privire la realizarea schimbului de date între Ministerul Justiției și IFPS, referitor la înregistrarea organizațiilor necomerciale;
- ✓ întru asigurarea executării art.170 și art.173 din Codul fiscal, a fost elaborat Regulamentul privind stingerea obligației fiscale prin prescripție;
- ✓ a fost modificat plafonul de înregistrare obligatorie ca plătitor de TVA de la 300,0 mii lei la 600,0 mii lei;

- ✓ prin Hotărîrea Guvernului nr.1024 din 01.11.2010, s-a aprobat „Regulamentul cu privire la restituirea taxei pe valoarea adăugată”, prin care esențial s-a modificat și eficientizat acest proces;
- ✓ în baza Legii nr.108-XVIII din 17.12.2009 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, au fost operate modificări la art.104 lit.g.) din Codul fiscal, privind simplificarea procedurii de aprobare a listei mărfurilor și serviciilor prestate de întreprinderile industriei ușoare ce beneficiază de impozitare la cota zero a TVA, care prestează servicii de prelucrare în regim vamal de perfecționare activă pe teritoriul țării;
- ✓ prin Hotărîrea Guvernului nr.1069 din 12.11.2010, a fost modificată Hotărîrea Guvernului nr.1123 din 28.09.2006 referitoare la Regulamentul privind restituirea accizelor;
- ✓ de comun cu Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice de pe lângă Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a fost elaborat Regulamentul privind cerințele la montarea, exploatarea, deservirea tehnică și metrologică a contoarelor de evidență cu memorie fiscală și efectuarea verificării operative la agenții economici producători de alcool etilic, distilate și băuturi alcoolice tari;
- ✓ a fost lansat „Portalul serviciilor electronice fiscale”, conceput ca un ghișeu unic, destinat optimizării interacțiunii contribuabililor cu Serviciul Fiscal de Stat. Portalul susține așa servicii ca „Declarația electronică”, „Declarația rapidă”, „Fișa personală”, etc.;
- ✓ în colaborare cu Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției au fost desfășurate: controale fiscale comune pe segmentul importului și comercializării cărnii și produselor aferente; monitorizarea tranzacțiilor de import; verificarea principalilor operatori de pe segmentul comercializării medicamentelor; asigurarea unui schimb operativ de informații referitoare la posibilele cazuri de evaziune fiscală; ședințe comune cu reprezentanții agenților economici, în vederea identificării principalelor instrumente de prevenire și contracarare a pseudo-activității de întreprinzător;
- ✓ în colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne au fost efectuate controale fiscale comune la subiecții activității de întreprinzător de pe segmentul serviciilor de transport; la agenții economici importatori și comercianți ai tehnicii de calcul și accesorii;
- ✓ în colaborare cu Serviciul Vamal a fost asigurat schimbul de informații între Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și Serviciul Vamal în vederea monitorizării tranzacțiilor comerciale de import și a repartizării lanțului valoric; efectuate

controale fiscale comune la agenții economici din segmentul importului și comercializării mărfurilor de lux.

În scopul combaterii evaziunilor fiscale și extinderii bazei impozabile, în anul 2010, au fost efectuate 66875 controale fiscale sau cu 3578 controale mai mult decât în perioada similară a anului precedent. Din numărul total de controale fiscale efectuate, în 41959 de cazuri au fost stabilite încălcări sau în 62,7%.

În cadrul controalelor fiscale au fost depistate cazuri de încălcare a legislației la 37930 contribuabili, ceea ce constituie 63,6% din numărul total de contribuabili supuși controalelor fiscale.

În rezultatul controalelor fiscale efectuate, au fost calculate suplimentar la buget impozite, taxe, alte plăți, în sumă totală de 498,0 mil. lei, inclusiv sancțiuni – 253,1 mil. lei. Din suma totală calculată pe an, la buget au fost încasate impozite, taxe, majorări de întârziere în sumă totală de 143,0 mil. lei (inclusiv 64,4 mil. lei sancțiuni fiscale) sau 28,7 la sută din suma calculată.

Pe parcursul anului 2010 activitățile întreprinse în domeniul administrării vamale au fost orientate spre prevenirea și combaterea infracțiunilor vamale, care s-a materializat în rezultate evidente, contribuind la îmbunătățirea considerabilă a indicatorilor de antifraudă. De asemenea, au fost înregistrate rezultate pozitive la capitolul combaterii fraudelor transfrontaliere. A fost semnat Planul de cooperare între Serviciul Vamal al Republicii Moldova și Autoritatea Națională a Vămile din România privind intensificarea colaborării pentru prevenirea și descoperirea fraudelor vamale. Începând cu 1 august 2010 aceste planuri au fost implementate la trei puncte de trecere a frontierei moldo-române, iar începând cu luna noiembrie 2010 - la toate punctele de trecere a frontierei moldo-române.

Paralel cu măsurile de înăsprire a controlului vamal pe dimensiunea mărfurilor și tranzacțiilor de risc, Serviciul Vamal a lansat și a promovat mai multe instrumente de facilitare a traficului legal de mărfuri:

- Începând cu luna aprilie 2010, a fost implementată o nouă tehnologie de control, principalul element inovator al căreia fiind schimbul de date între Serviciul Vamal și Serviciul de Grăniceri, în regim on-line, despre persoane și mijloace de transport ce traversează frontiera. Acest mecanism a simplificat la maxim procedura de trecere a frontierei moldo-române, s-a redus durata controlului vamal;
- a fost implementat Tarifal Vamal Integrat (TARIM) și plasat pe pagina oficială a Serviciului Vamal, începând cu 1 ianuarie 2010;
- a început implementarea procedurii simplificate de control vamal, prin introducerea noțiunii de „coridor verde”. Această procedură fiind aplicată pentru agenții economici de încredere. Acest statut poate fi obținut de acei

agenți economici, care după o verificare prealabilă de către mai multe organe de control, demonstrează respectarea legislației fiscale și vamale.

Politica în domeniul cheltuielilor publice

Politica în domeniul cheltuielilor a fost orientată spre optimizarea și sporirea transparenței cheltuielilor publice prin promovarea în continuare a reformelor în sectorul public, îmbunătățirea managementului finanțelor publice prin coordonarea planificării strategice a bugetului, accentul fiind pus pe performanța programelor de cheltuieli publice, care implică evaluarea cheltuielilor în raport cu rezultatele atinse.

În perioada de raportare eforturile au fost focusate asupra sporirii eficienței și eficacității programelor de cheltuieli și direcționării mijloacelor bugetare limitate la programe de importanță vitală, care a permis soluționarea problemelor stringente, fără admiterea de blocaje financiare în sistemul bugetar. Rezervele identificate în urma eficientizării programelor de cheltuieli au fost realocate pentru finanțarea inițiativelor de reforme pentru îmbunătățirea calității serviciilor prestate.

Pentru a minimiza efectele negative ale crizei economice asupra calității serviciilor publice în condițiile cadrului limitat al resurselor publice disponibile, au fost întreprinse măsuri pentru asigurarea efectuării cheltuielilor preponderent pentru realizarea politicilor și programelor de cheltuieli, care constituie angajamente deja asumate.

În pofida constrângerilor bugetare s-a asigurat o majorare a spațiului destinat programelor de investiții publice. Politica în domeniul repartizării și direcționării investițiilor capitale a fost bazată pe obiectivul alocării mijloacelor financiare către obiectivele cu un grad înalt de finisare, punerii acestora în exploatare, precum și realizării programelor sociale, programelor naționale de reabilitare a drumurilor, modernizării sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare a unor localități.

În scopul îmbunătățirii utilizării banului public, de rînd cu alte acțiuni conexe, a fost continuat procesul de implementare treptată a planificării bugetare bazată pe programe și performanță. În anul 2010, bugetarea pe programe a fost pilotată la 18 autorități publice, prin care s-a acoperit circa 64,2 la sută din cheltuielile bugetului de stat pe anul 2010.

Completările la Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar care au vizat, în special, stabilirea unor principii clare de formare și gestionare a finanțelor publice: principiul unității, principiul universalității, principiul anualității, principiul specializării și principiul transparenței bugetului, au determinat un nivel calitativ mai înalt al procesului de formare și gestionare a resurselor bugetare.

În conformitate cu principiul unității bugetului și în vederea utilizării transparente a mijloacelor publice, în bugetul de stat au fost integrate veniturile și cheltuielile Fondului național pentru susținerea științei.

Politica în domeniul remunerării muncii

Ținând cont de lipsa mijloacelor financiare necesare pentru acoperirea implementării măsurilor de majorare a salariilor prevăzute de la 1 octombrie 2009 și continuitatea acestor măsuri pe parcursul anului 2010 prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.83-XVIII din 5 decembrie 2009, au fost prolongate măsurile de majorare a salariilor pentru militari, efectivul de trupă și corpul de comandă, precum și pentru funcționarii publici pentru anii 2012-2013.

Referitor la implementarea noului mecanism de salarizare a cadrelor didactice, prevăzută de legea susmenționată începând cu 1 septembrie 2009, acesta a fost prolongat pentru implementare pe etape, cu aplicarea coeficientului de regresie $k=0,8$ în anii 2009-2010 și $k=0,9$ în anul 2011, iar implementarea în mărime deplină - de la 1 septembrie 2011.

Ca urmare, cheltuielile de personal aprobate pentru anul 2010 au crescut comparativ cu cele precizate pentru anul 2009 cu 5,8 la sută. În aspect ramural cheltuielile de personal au atestat o creștere la compartimentul: “Învățământ” – cu 14,8 la sută; “Cultură, artă, sport și activități pentru tineret” – cu 7,0 la sută; “Știință și inovare” – cu 2,3 la sută; “Ocrotirea sănătății” – cu 3,1 la sută; “Asigurare și asistență socială” – cu 5,5 la sută.

Factorul principal care a influențat la această creștere a fost majorarea salariilor care au avut loc pe parcursul anului 2009 pentru diferite categorii de salariați și care au fost implementate începând cu 1 ianuarie (pentru 11 luni), 1 aprilie (pentru 8 luni) și 1 septembrie (pentru 3 luni) și au avut ca efect de creștere pentru anul 2010 integral.

În bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale pe anul 2010, inițial, au fost aprobate cheltuieli de personal în sumă de 7554,7 mil. lei, care pe parcursul anului au fost reexaminat în aspectul optimizării acestora, ținând cont de economiile care s-au creat pe parcursul perioadei de gestiune. Astfel, cheltuielile de personal precizate au constituit 7448,7 mil. lei sau cu o diminuare de 1,4 la sută, care au fost repartizate la alte compartimente de cheltuieli în conformitate cu prevederile legii și necesitățile de activitate. Cheltuielile efective au constituit 7325,4 mil. lei. Conform rapoartelor despre executarea bugetului de stat, angajaților din sectorul bugetar li s-au achitat 7316,7 mil. lei pentru remunerarea muncii.

Cheltuielile de casă la acest compartiment în 2010 au fost executate la nivel de 98,2 la sută față de planul precizat, iar cheltuielile efective - la nivel de 98,3 la sută față de volumul alocațiilor precizate.

Ponderele cheltuielilor de personal în PIB în anul 2010 a constituit 10,2 la sută comparativ cu 11,8 la sută în anul 2009.

Politica în domeniul datoriei de stat

Obiectivul fundamental al managementului datoriei de stat constă în asigurarea finanțării măsurilor prevăzute în bugetul de stat, cu minimum de

cheltuieli pe termen mediu și lung și la nivel optim de risc, precum și atragerea fondurilor pentru finanțarea sectoarelor prioritare ale economiei naționale.

În scopul atingerii obiectivului menționat, în anul 2010 au fost prioritare următoarele obiective specifice de gestionare a datoriei de stat:

- implementarea prevederilor Legii nr.419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

- atragerea împrumuturilor de stat externe noi pentru proiecte investiționale direcționate către implementarea programelor Guvernului Republicii Moldova, precum și pentru suport bugetar, cu ratele dobânzii la termeni concesionali.

- limitarea extinderii garanțiilor de stat la cazurile care promovează proiectele investiționale prioritare, cu condiția că toate cerințele legii sunt realizate.

- utilizarea mijloacelor din vânzarea valorilor mobiliare de stat pentru răscumpărarea VMS emise anterior, precum și pentru finanțarea măsurilor prevăzute în Legea Bugetului de Stat.

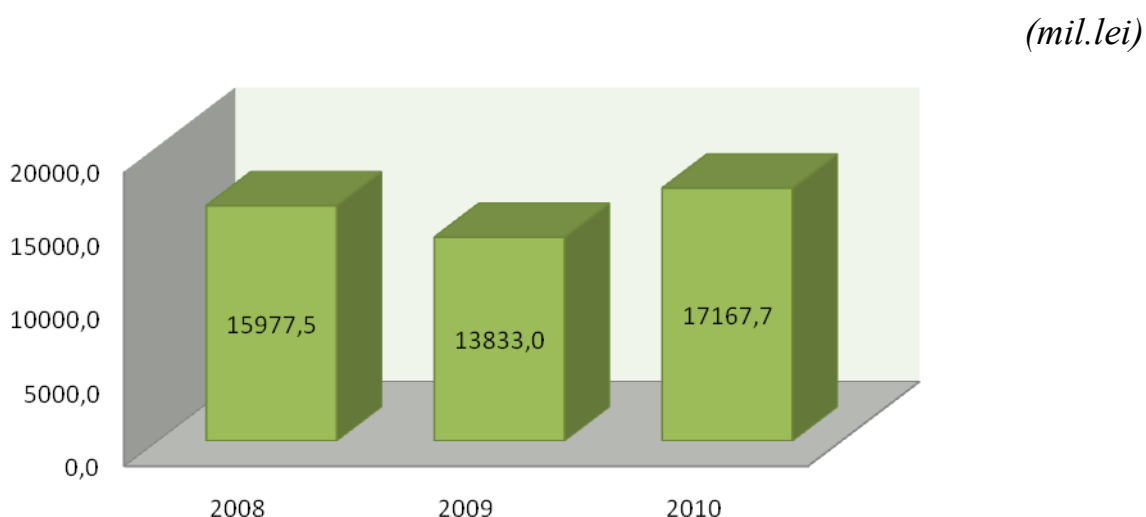
Executarea bugetului de stat

Venituri

În perioada anului 2010 la bugetul de stat (pe toate componentele) au fost încasate venituri în sumă totală de 17167,7 mil. lei, care depășesc cu 3,7 la sută sau cu 610,7 mil. lei prevederile anuale precizate.

Totodată, în comparație cu anul 2009, veniturile bugetului de stat au fost mai mari cu 3334,7 mil. lei sau cu 24,1 la sută.

Dinamica încasărilor veniturilor bugetului de stat pe toate componentele pe anii 2008-2010, se prezintă în diagrama ce urmează.

Ponderea veniturilor bugetului de stat în bugetul public național a constituit 62,3 la sută, iar ca **pondere în PIB** – 23,9 la sută.

În suma totală a veniturilor bugetului de stat, încasările de la **veniturile fiscale** au constituit 12745,9 mil. lei sau 74,2 la sută, iar **veniturile nefiscale** (inclusiv fonduri și mijloace speciale) – 2406,0 mil. lei sau 14,0 la sută, granturile – 1957,1 mil. lei sau 11,4 la sută, transferurile de la bugetele unităților administrativ-teritoriale – 58,6 mil. lei sau 0,3 la sută.

Veniturile fiscale s-au încasat în sumă de 12745,9 mil. lei, ce constituie 106,7 la sută de la prevederile anuale.

Din veniturile fiscale acumulate, impozitelor pe venit le revin 1,7 la sută (215,6 mil. lei), încasărilor TVA – 71,4 la sută (9104,0 mil. lei), accizelor – 16,2 la sută (2067,2 mil. lei), impozitelor asupra comerțului exterior și operațiunilor externe – 8,5 la sută (1080,3 mil. lei), altor taxe și plăți – 2,2 la sută (278,8 mil. lei).

Impozitele directe au fost colectate în sumă de 215,6 mil. lei, înregistrând o creștere de 32,4 mil. lei sau 17,7 la sută față de anul 2009, și de 25,6 mil. lei sau 13,5 la sută față de prevederile pe 2010.

În volumul veniturilor bugetului de stat, **impozitele indirecte** au constituit 71,4 la sută sau 12251,5 mil. lei.

Ponderea majoră în structura impozitelor indirecte, și anume, 74,3 la sută revine TVA (9104,0 mil. lei), dintre care TVA la mărfurile și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova – 3222,3 mil. lei, TVA la mărfurile importate – 6989,2 mil. lei, restituirea TVA la mărfurile și serviciile exportate și livrate cu cote reduse a însumat 1107,5 mil. lei.

Accizele au fost încasate în sumă de 2067,2 mil. lei sau 16,9 la sută din suma impozitelor indirecte. Pe grupe acestea sînt: accizele la producția vinicolă – 191,4 mil. lei, accizele la bere – 207,7 mil. lei, accizele la produsele din tutun – 408,9 mil. lei, accizele la produsele petroliere – 903,1 mil. lei, accizele la autoturisme – 390,8 mil. lei, accize la alte mărfuri – 44,0 mil. lei, restituirea accizelor s-a cifrat în sumă de 78,7 mil. lei.

Impozitele asupra comerțului exterior și a operațiunilor externe în anul 2010 au fost încasate în sumă de 1080,3 mil. lei sau 8,8 la sută din totalul impozitelor indirecte, dintre care taxele vamale – 783,2 mil. lei, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale - 249,6 mil. lei, taxele consulare – 47,5 mil. lei.

Alte taxe și plăți din venituri fiscale au fost încasate în sumă de 278,0 mil. lei, dintre care taxele încasate în fondul rutier – 153,6 mil. lei, taxa de licență pentru anumite genuri de activitate - 106,9 mil. lei, taxa pentru revitalizarea viticulturii – 16,5 mil. lei, alte încasări -1,0 mil. lei.

Încasările veniturilor nefiscale au constituit 1031,1 mil. lei sau 6,0 la sută din totalul acumulărilor la bugetul de stat, cu 11,2 la sută mai mult față de prevederile anuale. În suma totală a încasărilor nefiscale, alte venituri din activitate de întreprinzător și din proprietate au constituit 627,8 mil. lei sau cu 8,0 la sută mai mult, taxele și plățile administrative – 302,8 mil. lei cu 23,3 la sută, amenzile și sancțiunile administrative – 100,4 mil. lei sau cu 0,4 la sută comparativ cu prevederile anuale.

Suma mijloacelor speciale ale instituțiilor publice au constituit 1058,4 mil.lei, iar suma veniturilor fondurilor speciale – 316,5 mil.lei.

Suma granturilor interne și externe primite în anul 2010 a constituit 1957,1 mil.lei sau cu 304,0 mil.lei mai puțin față de prevederile anuale precizate (2261,1 mil.lei), inclusiv pentru susținerea bugetului - 1342,8 mil. lei sau cu 243,1 mil. lei mai puțin față de prevederile anuale (1585,8 mil. lei).

Executarea veniturilor bugetului de stat *pe componente* este expusă în următorul tabel.

(mil. lei)

	executat 2009	anul 2010				devieri executat 2010 față de 2009	
		precizat pe an	executat	devieri		(+,-)	%%
				(+,-)	%%		
Venituri, total*	13833,0	16557,0	17167,7	610,7	103,7	3334,7	124,1
<i>inclusiv</i>							
Componenta de bază	11597,0	14465,4	15125,4	660,0	104,6	3528,4	130,4
Mijloace speciale	1358,6	1093,5	1066,9	-26,6	97,6	-291,7	78,5
Fonduri speciale	295,1	282,8	318,5	35,7	112,6	23,4	107,9
Proiecte investiționale	657,4	731,7	673,3	-58,4	92,0	15,9	102,4

**Operațiunile supuse consolidării pentru anul 2009 -75,1 mil.lei, pentru anul 2010 – 16,4 mil.lei*

Structura veniturilor încasate în anul 2010 la bugetul de stat *sub aspectul componentelor* se prezintă astfel:

- componenta de bază – 88,0 la sută,
- mijloace speciale -6,2 la sută,
- fonduri speciale – 1,9 la sută,
- proiecte finanțate din surse externe – 3,9 la sută.

La finele anului 2010, **restanțele agenților economici față de bugetul de stat** au constituit 349,9 mil.lei, dintre care la:

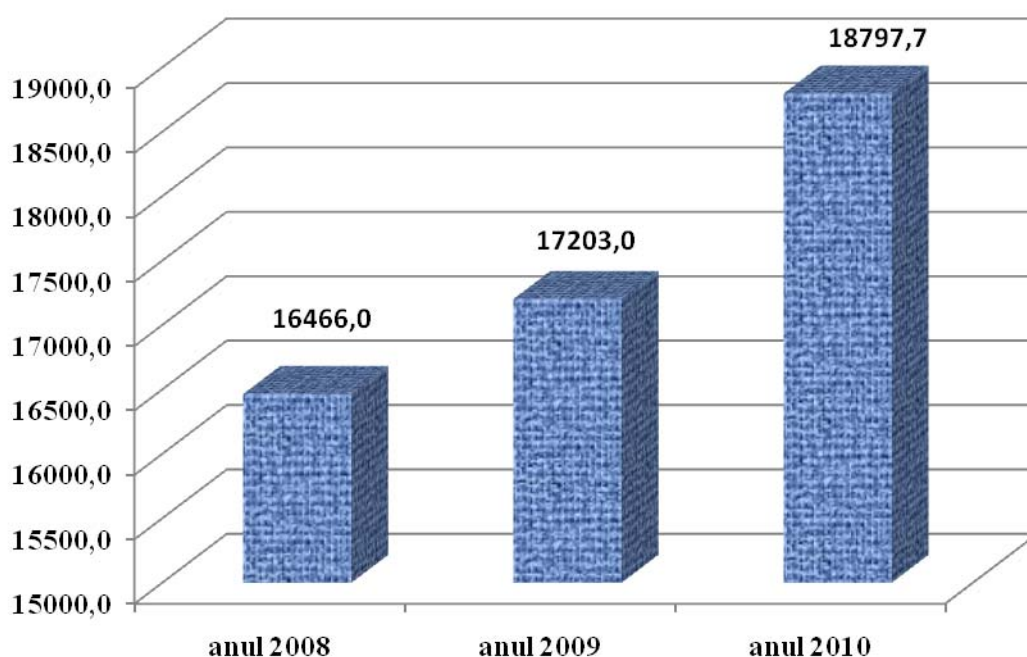
- TVA – 245,0 mil.lei,
- accize – 5,5 mil.lei,
- impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător – 18,6 mil.lei,
- taxa vamală – 58,2 mil.lei,
- alte impozite și plăți – 22,6 mil.lei.

Cheltuieli

Partea de cheltuieli a bugetului de stat pe toate componentele s-a realizat în sumă de 18797,7 mil. lei sau la nivel de 93,9 la sută față de prevederile anuale.

Totodată, cheltuielile totale (18797,7 mil. lei) au crescut în comparație cu anul 2009 cu 1594,7 mil. lei sau cu 9,3 la sută.

În evoluție, pe ultimii trei ani (2008-2010), cheltuielile suportate de la bugetul de stat s-au majorat cu 14,2 la sută și se prezintă în diagrama ce urmează.

Executarea cheltuielilor bugetului de stat *pe componente* se prezintă în următorul tabel.

(mil. lei)

	executat 2009	anul 2010				devieri executat 2010 față de 2009	
		precizat pe an	executat	devieri		(+,-)	%
				(+,-)	%%		
Cheltuieli, total*	17203,0	20024,5	18797,7	-1226,8	93,9	1594,7	109,3
<i>inclusiv</i>							
Componenta de bază	14975,4	16869,6	16455,7	-413,9	97,5	1480,3	109,9
Mijloace speciale	1303,4	1227,0	1070,3	-156,7	87,2	-233,1	82,1
Fonduri speciale	196,6	291,2	254,7	-36,4	87,5	58,1	129,6

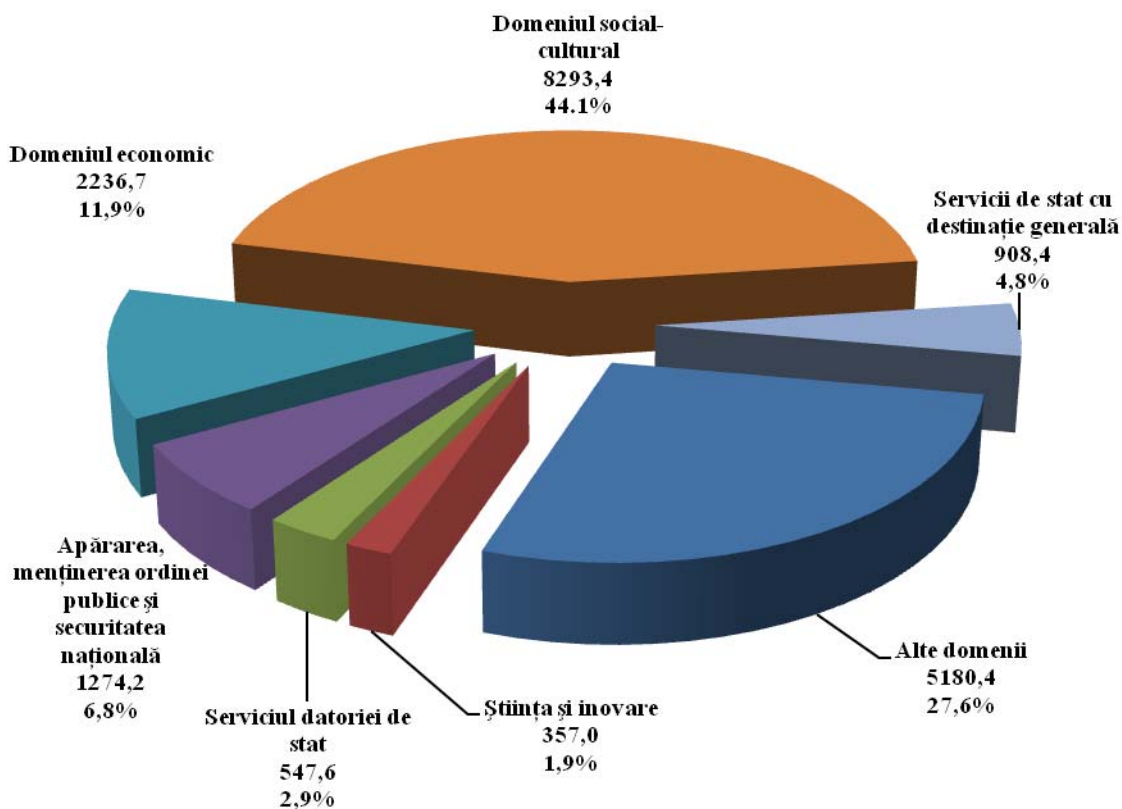
Proiecte investiționale	802,7	1653,1	1021,6	-631,5	61,8	218,9	127,3
----------------------------	-------	--------	--------	--------	------	-------	-------

**Operațiunile supuse consolidării pentru anul 2009 – 75,1 mil. lei, pentru anul 2010 – 4,6 mil. lei.*

Comparativ cu prevederile anuale, cheltuielile bugetului de stat au fost executate sub nivelul prevăzut și anume:

- în cadrul componentei de bază au fost executate cheltuieli mai puțin cu 413,9 mil. lei (cu 2,5 la sută);
- cheltuielile din cadrul mijloacelor speciale - cu 156,7 mil. lei (cu 12,8 la sută);
- cheltuielile fondurilor speciale – cu 36,4 mil. lei (cu 12,5 la sută);
- cheltuielile din proiecte cu finanțare externă – cu 631,5 mil. lei (cu 38,2 la sută).

Structura cheltuielilor bugetului de stat sub aspectul funcțional se prezintă în diagrama următoare.

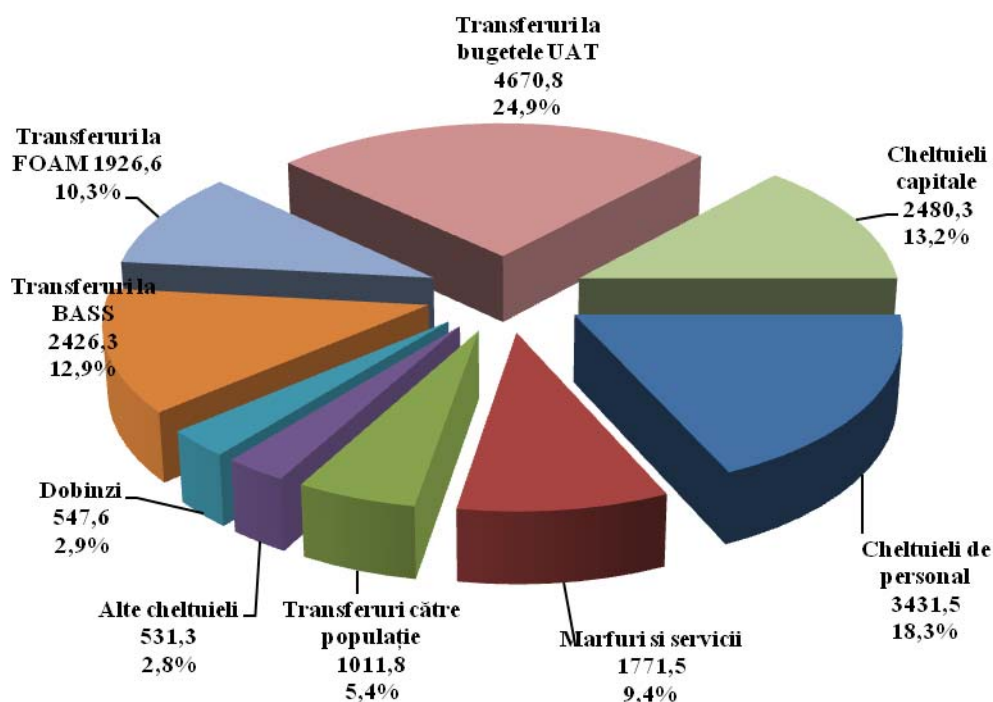

În totalul cheltuielilor bugetului de stat ponderile majore revin:

- cheltuielilor de ordin social-cultural – 44,1 la sută (8293,4 mil.lei),
- cheltuielilor de ordin economic – 11,9 la sută (2236,7 mil.lei),
- cheltuielilor pentru menținerea ordinii publice, apărării și securității naționale - 6,8 la sută (1274,2 mil.lei),
- cheltuielilor pentru serviciul de stat cu destinație generală – 4,8 la sută (908,4 mil.lei).

Totodată, pentru lichidarea consecințelor inundațiilor din iulie 2010 din bugetul de stat au fost îndreptate 187,4 mil.lei, inclusiv 47,7 mil.lei din contul mijloacelor acumulate la conturile bancare destinate lichidării consecințelor inundațiilor.

Structura cheltuielilor bugetului de stat în anul 2009 pe *categorii economice* este reflectată în diagrama ce urmează.

Din suma totală a cheltuielilor bugetului de stat, circa 52,0 la sută sau 9774,0 mil.lei reprezintă cheltuieli pentru programe și servicii finanțate din bugetul de stat și 48,0 la sută sau 9023,7 mil.lei - transferuri către alte bugete, dintre care transferurile către fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 1926,6 mil.lei, transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat – 2426,3 mil.lei,

transferurile către bugetele unităților administrativ-teritoriale – 4670,8 mil. lei, dintre care: transferurile de nivelare bugetară – 4161,8 mil. lei și transferurile cu destinație specială și consolidabile – 509,0 mil. lei.

La finele anului 2010, **suma alocațiilor neutilizate** de către executorii de buget a constituit 1226,8 mil. lei sau 6,1 la sută din alocațiile prevăzute. Cele mai mari sume de alocații neutilizate au rămas la:

- Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor- 290,8 mil. lei (26,9%),
- Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale – 140,6 mil. lei (40,9%),
- Ministerul Mediului – 117,2 mil. lei (32,5%),
- Ministerul Economiei – 96,7 mil. lei (24,4%).
- Biroul Național de Statistică – 72,1 mil. lei (57,4%).
- Ministerul Sănătății – 70,3 mil. lei (8,3%),
- Ministerul Educației – 66,0 mil. lei (4,2%),
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – 58,3 mil. lei (5,9%),

E de menționat că, pe parcursul anului 2010 solicitările de cheltuieli ale instituțiilor publice finanțate de la bugetul de stat, prezentate la Trezoreria de Stat și trezoreriile teritoriale, au fost executate integral. Astfel, responsabilitatea pentru neexecutarea părții de cheltuieli revine nemijlocit autorităților publice respective și instituțiilor subordonate.

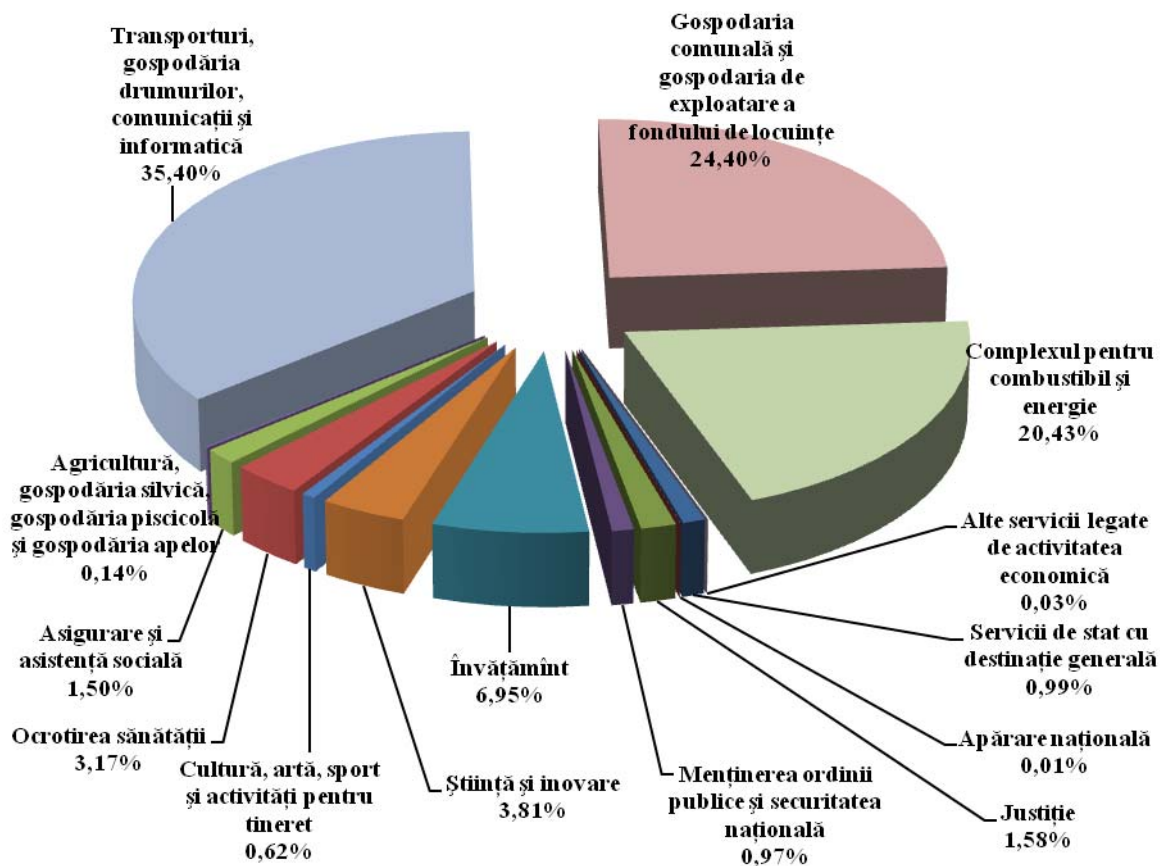
Investiții capitale

Pentru **investiții capitale**, din mijloacele prevăzute din toate componentele bugetului de stat (anexa nr.5 și nr.6 la Legea bugetului pentru anul 2010), în sumă totală de 1152,0 mil. lei, au fost finanțate lucrări în sumă de 736,9 mil. lei sau 64,0%. Totodată, comparativ cu anul 2009, alocațiile de la bugetul de stat pentru investiții capitale s-au majorat cu 38,9 mil. lei.

Din suma totală a cheltuielilor bugetului de stat pentru finanțarea investițiilor capitale, din contul componentei de bază au fost valorificate 423,1 mil. lei ce constituie 57,4 %, din mijloace speciale – 33,2 mil. lei sau 4,5 %, din credite și granturi externe – 280,6 mil. lei sau 38,1 %.

Din alocațiile totale pentru investiții capitale, prin intermediul autorităților publice centrale au fost realizate 681,6 mil. lei sau 92,5 la sută , iar prin intermediul autorităților publice locale - 55,3 mil. lei sau 7,5 la sută.

Cota preponderentă a cheltuielilor de investiții capitale au fost efectuate în domeniul economic – 80,4 %, după care urmează învățământul – 6,9 %, cercetări științifice -3,8 %, ocrotirea sănătății -3,2 %, autoritățile judecătorești – 1,6 %, asistența socială – 1,50 %, alte domenii – 2,6 %.

Unul din aspectele caracteristice ce țin de realizarea programelor investiționale finanțate de la bugetul de stat, este direcționarea mijloacelor prioritar pentru finanțarea obiectivelor cu un grad înalt de finalizare și în scopul dării în exploatare a acestora.

Astfel, în scopul realizării programelor naționale în anul 2010 de la bugetul de stat au fost alocate:

- pentru reabilitarea drumurilor – 260,8 mil. lei sau 35,4 % din cheltuielile totale pentru investiții capitale;
- pentru îmbunătățirea sistemului de aprovizionare cu apă a unor localități și pentru gospodăria fondului de locuințe – 179,8 mil. lei, ce constituie 24,4 % din cheltuielile totale pentru investiții capitale.
- pentru sectorul social – 90,2 mil. lei, inclusiv în domeniile:
 - învățământul – 51,3 mil. lei,
 - ocrotirea sănătății – 23,3 mil. lei,
 - cultura, arta, sportul și activitățile pentru tineret – 4,6 mil. lei,
 - asigurarea și asistența socială – 11,0 mil. lei.

Fondul de rezervă al Guvernului

În cadrul cheltuielilor totale, pentru *fondul de rezervă al Guvernului* inițial au fost prevăzute mijloace în sumă de 50,0 mil. lei, acestea la rectificarea bugetului fiind reduse pînă la 42,0 mil. lei.

Prin deciziile Guvernului au fost repartizate 40,6 mil. lei, dintre care au fost executate 38,6 mil. lei, sau la nivel de 91,9 la sută din prevederile anuale, inclusiv 32,3 mil. lei - prin intermediul instituțiilor finanțate de la bugetul de stat și 6,3 mil. lei - prin intermediul autorităților administrației publice locale.

Direcțiile principale de utilizare a mijloacelor Fondului de rezervă al Guvernului în anul 2010, sînt grupate în tabelul ce urmează.

(mii lei)

denumirea măsurilor	repartizat conform hotărîrilor Guvernului		finanțat	
	suma	ponderea în suma totală (%)	suma	ponderea în suma totală (%)
Cheltuielile aferente deplasărilor delegațiilor oficiale, primirii delegațiilor străine, organizării expozițiilor, simpozioanelor, concursurilor, manifestarilor festive, seminare de perfecționare și forurilor internaționale	6129,4	15,1	6059,7	15,7
Construcții, reparații și procurări de mijloace fixe, efectuate de către autoritățile (instituțiile) publice	5268,8	13,0	4750,5	12,3
Acordarea sprijinului financiar unor organizații și instituții	8070,9	19,9	7699,5	20,0
Acordarea sprijinului financiar autorităților publice locale	2415,8	6,0	2415,8	6,3
Acordarea de ajutor economic și umanitar altor state	3740,2	9,2	3387,5	8,8
Completarea rezervelor de stat	6844,7	16,9	6238,4	16,2
Ajutoare materiale unice acordate persoanelor defavorizate	1613,2	4,0	1603,5	4,2
Decernarea premiilor, confecționarea și decernarea distincțiilor de stat, procurarea monedelor comemorative	2696,7	6,6	2645,3	6,9
Cheltuieli aferente compensării pierderilor în domeniul sectorului agrar	697,1	1,7	697,1	1,8

Cheltuieli de editare a publicațiilor periodice, cărților, nomenclatoarelor	1900,9	4,7	1877,4	4,9
Alte scopuri	1187,1	2,9	1182,3	3,1
Total	40564,8	100,0	38557,0	100,0

Deficitul bugetului de stat

Pe anul 2010, bugetul de stat, la total pe toate componentele, inițial a fost aprobat cu deficit în sumă de 4136,2 mil. lei. În urma modificărilor operate pe parcursul anului, deficitul bugetului de stat a fost precizat în sumă de 3467,5 mil. lei.

Conform rezultatelor executării, bugetul de stat în anul 2010 s-a soldat cu un deficit în sumă de 1630,0 mil. lei.

Repartizarea deficitului bugetului de stat pe componente se prezintă în următorul tabel.

	<i>(mil. lei)</i>		
	aprobat inițial	precizat	realizat
Total	-4136,2	-3467,5	-1630,0
• Componenta de bază	-3019,1	-2404,2	-1330,3
• Proiecte finanțate din surse externe	-1105,3	-921,4	-348,3
• Fonduri speciale	-8,3	-8,3	63,8
• Mijloace speciale	-3,5	-133,6	-3,5

Ca surse de finanțare a deficitului au fost atrase mijloace de la emisiunea valorilor mobiliare de stat, emise prin licitație în decursul anului, în sumă de – 200,0 mil. lei, mijloace din vânzarea și privatizarea bunurilor proprietate publică de stat – 97,6 mil. lei.

Totodată pentru onorarea obligațiilor față de creditorii externi pentru rambursarea sumei principale s-au alocat mijloace în sumă de 565,6 mil. lei.

Pentru susținerea bugetului și finanțarea proiectelor din surse externe de către creditorii externi au fost debursate împrumuturi în sumă de 2625,7 mil. lei.

În afară de aceasta au fost utilizate și alte surse interne (diferența de curs valutar, mijloace temporar intrate în posesia instituțiilor, garanții, etc.) în sumă de 16,0 mil. lei.

Soldul mijloacelor bănești la conturile bugetului de stat, la finele anului 2010, comparativ cu situația de la începutul anului, s-a majorat cu 743,7 mil. lei și a constituit 2651,8 mil. lei.

Datoriile creditoare

Conform bilanțurilor contabile ale executorilor de buget, la situația din 31 decembrie 2010 la bugetul de stat s-au înregistrat datorii creditoare în sumă totală de 474,4 mil. lei, inclusiv pe: componenta de bază – 370,9 mil. lei, mijloace speciale – 75,1 mil. lei, fonduri speciale – 1,4 mil. lei, proiecte finanțate din surse externe – 27,0 mil. lei.

Din suma totală a datoriilor menționate, datoriile creditoare cu termen de achitare expirat au constituit 137,4 mil. lei, inclusiv pe componenta de bază – 118,5 mil. lei, mijloace speciale – 17,8 mil. lei, fonduri speciale – 1,1 mil. lei.

Comparativ cu finele anului 2009, datoriile cu termen de achitare expirat s-au micșorat cu 135,0 mil. lei, inclusiv pe componenta de bază - cu 148,5 mil. lei, iar pe componentele mijloace speciale și fondurile speciale s-au majorat cu 12,4 mil. lei și 1,1 mil. lei, respectiv.

Cele mai mari datorii cu termenul de achitare expirat au fost admise de către:

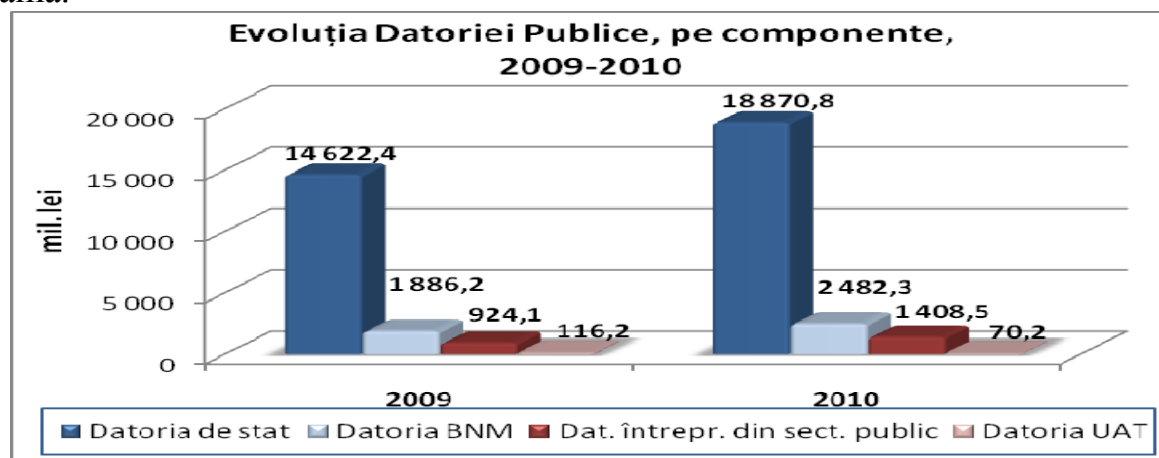
- Sevițiul Graniceri – cu 14,5 mil. lei,
- Ministerul Apărării – cu 10,1 mil. lei,
- Ministerul Culturii – cu 9,9 mil. lei,
- Ministerul Afacerilor Interne – cu 7,2 mil. lei.

4. Datoria publică

La situația din 31 decembrie 2010, **soldul datoriei publice** s-a majorat comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 5,3 mlrd. lei sau cu 30,1 % și a constituit **22,8 mlrd. lei**, inclusiv:

- ✓ datoria de stat – 18,9 mlrd. lei;
- ✓ datoria Băncii Naționale a Moldovei – 2,4 mlrd. lei;
- ✓ datoria întreprinderilor din sectorul public – 1,4 mlrd. lei;
- ✓ datoria unităților administrativ-teritoriale – 0,1 mlrd. lei.

Evoluția datoriei publice pe componente 2009-2010 se prezintă în următoarea diagramă.

În structură totală a datoriei publice, partea majoră revine datoriei de stat - 82,9%, urmată de datoria BNM – 10,6 %, datoria întreprinderilor din sectorul public – 6,1 % și datoria UAT – 0,4 %.

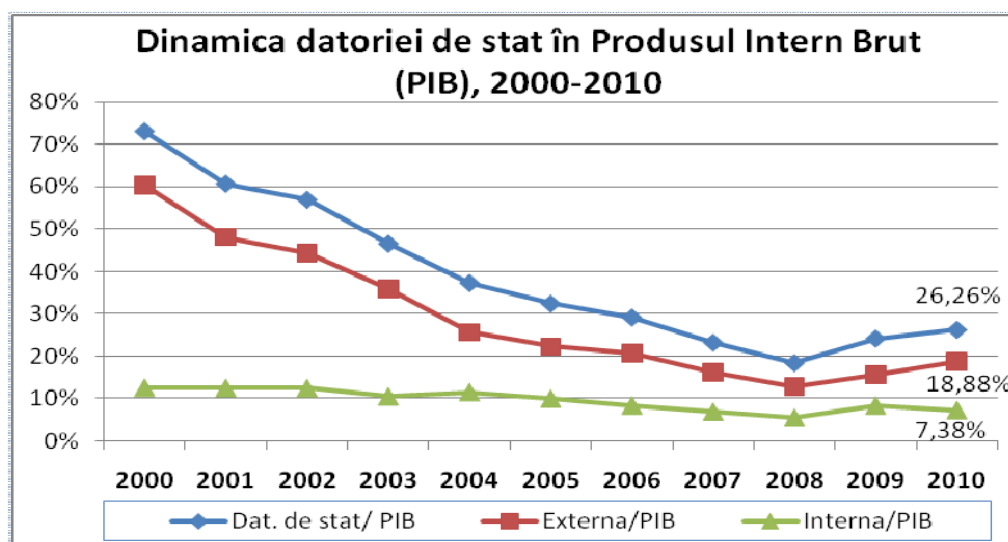
Majorarea soldului datoriei publice la situația din 31 decembrie 2010 față de aceeași perioadă a anului precedent, este urmare a majorării tuturor componentelor acesteia, cu excepția datoriei UAT, care a înregistrat o scădere de circa 40 la sută la finele anului 2010 în comparație cu aceeași perioadă a anului 2009.

Ca pondere în PIB, la situația din 31 decembrie 2010, datoria publică a constituit 31,8 %, înregistrând o majorare în raport cu perioada similară a anului precedent cu 2,7 p.p.

Datoria de stat

La finele anului 2010 **soldul datoriei de stat** a constituit **18870,8 mil. lei**, majorându-se de la începutul anului cu 4248,4 mil. lei, ca rezultat al sporirii datoriei de stat externe cu 4048,4 mil. lei și creșterii datoriei de stat interne - cu 200,0 mil. lei.

Ca **pondere în PIB**, datoria de stat a constituit **26,3 %**, înregistrând o majorare în raport cu perioada similară a anului precedent cu 2,1 p.p.

Datoria de stat externă. Conform Legii bugetului pe anul 2010, plafonul datoriei de stat externe a fost stabilit la nivel de 1203,4 mil. dolari SUA.

La situația din 31 decembrie 2010 **soldul datoriei de stat externe** a constituit **13565,9 mil. lei** (1116,2 mil. dolari SUA), inclusiv 13443,4 mil. lei (1106,1 mil. dolari SUA) – datoria de stat externă directă și 122,5 mil. lei (10,1 mil. dolari SUA) – datoria de stat externă garantată asumată.

Pe parcursul anului 2010, soldul datoriei de stat externe s-a majorat cu circa 342,5 mil. dolari SUA în comparație cu soldul de la finele anului 2009 (773,7 mil. dolari SUA), această creștere, în mare parte, fiind cauzată de **depășirea intrărilor** de împrumuturi de stat externe în sumă de **212,0 mil. dolari SUA** asupra **rambursărilor** sumei de bază a împrumuturilor de stat externe în sumă de **45,9 mil. dolari SUA**.

Datoria de stat internă. Prin Legea bugetului de stat pe anul 2010, plafonul datoriei de stat interne a fost stabilit în sumă de 5304,9 mil. lei. La situația din 31 decembrie 2010, datoria de stat internă a constituit 5304,9 mil. lei și este formată din valori mobiliare de stat, dintre care:

- valori mobiliare de stat convertite – 2213,4 mil. lei (41,7 %)
- valori mobiliare de stat emise prin licitație - 2891,5 mil. lei (54,5 %)
- valori mobiliare plasate prin subscripție – 200,0 mil. lei (3,8 %)

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2009, datoria de stat internă a înregistrat o creștere cu 200,0 mil. lei sau cu 3,9 la sută. Creșterea datoriei de stat interne s-a produs din contul majorării emisiunii valorilor mobiliare de stat prin licitații - cu 450,0 mil. lei și răscumpărării valorilor mobiliare de stat plasate prin subscriere - în sumă de 250,0 mil. lei.

Deservirea datoriei de stat externe. Pentru deservirea datoriei de stat externe, în bugetul de stat pe anul 2010 inițial au fost prevăzute mijloace în sumă de 917,2 mil. lei (73,1 mil. dolari SUA)

Pe parcursul anului, ca urmare a precizării sumelor spre plată în baza cererilor de plată de la creditorii externi, suma pentru deservirea datoriei de stat externe a fost precizată și a constituit 781,6 mil. lei (64,4 mil. dolari SUA).

Pentru deservirea datoriei de stat externe de facto au fost utilizate mijloace în sumă de 745,8 mil. lei (60,5 mil. dolari SUA), inclusiv:

- pentru plata dobânzii – 180,2 mil. lei (14,6 mil. dolari SUA),
- pentru rambursarea sumei principale – 565,6 mil. lei (45,9 mil. dolari SUA).

Serviciul datoriei de stat interne. Pentru deservirea datoriei de stat interne în bugetul de stat pe anul 2010, inițial, au fost prevăzute mijloace în sumă de 460,5 mil. lei. Pe parcursul anului suma a fost precizată și a constituit 371,0 mil. lei.

Pe parcursul anului, pentru acest scop, au fost utilizate mijloace bănești în sumă de 367,4 mil. lei sau 99,0 % din mijloacele prevederi. În comparație cu anul precedent, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne s-au micșorat cu 262,5 mil. lei sau de 1,7 ori în legătură cu micșorarea ratelor dobânzii la VMS comercializate pe piața primară, fapt care, concomitent, a atras după sine și micșorarea ratelor dobânzii la VMS convertite.

Din suma totală a alocațiilor pentru serviciul datoriei de stat interne, au fost utilizate:

- 131,1 mil. lei pentru plata dobânzii la valorile mobiliare de stat convertite (35,7 %);
- 236,3 mil. lei pentru plata dobânzii și cupoanelor la valorile mobiliare de stat emise pe piața primară (64,3 %).

Soldul garanțiilor de stat acordate agenților economici pentru împrumuturile externe și interne, la situația din 31 decembrie 2010, s-a micșorat în comparație cu începutul anului 2010 cu 2,1 mil. dolari SUA și a constituit 6,4 mil. dolari SUA,

fiind formate integral din garanții acordate agenților economici pentru împrumuturile externe.

În conformitate cu Legea bugetului de stat pentru anul 2010, limita soldului garanțiilor de stat externe a constituit 6,4 mil. dolari SUA, astfel plafonul garanțiilor de stat externe fiind respectat.

La situația din 31 decembrie 2010, datoriile debitorilor garanțați pentru sumele dezafectate din bugetul de stat ca urmare a activării garanției de stat pentru împrumuturi externe se estimează la 35,9 mil. dolari SUA. Se observă că pe parcursul anului 2010 soldul datoriei agenților economici față de Ministerul Finanțelor s-a micșorat cu 16,4 mil. dolari SUA în comparație cu situația din 31 decembrie 2009 (52,3 mil. dolari SUA).

Datoria debitorilor garanțați față de Ministerul Finanțelor pentru sumele dezafectate din bugetul de stat ca urmare a activării garanției de stat pentru împrumuturi interne s-a micșorat cu 1965, 4 mii lei și constituie 2 955,5 mii lei.

Recreditarea de stat. Pe parcursul anului 2010 din contul liniilor de creditare și a mijloacelor circulante acumulate (din rambursarea de către instituții financiare participante (IFP) a sumelor principale și dobânzilor aferente) pentru implementarea proiectelor investiționale, au fost recreditați agenți economici, autorități publice locale și IFP în sumă de 321,6 mil. lei, 16,5 mil. dolari SUA și 2,2 mil. Euro.

În aceeași perioadă de referință, au fost rambursate și anulate datoriile agenților economici, autorităților publice locale și ale IFP în sumă de 277,4 mil. lei, 8,0 mil. dolari și 2,9 mil. Euro.

La situația din 31 decembrie 2010 soldul datoriilor beneficiarilor recreditați a constituit 1489,0 mil. lei, 78,9 mil. dolari SUA și 8,4 mil. Euro (echivalent 2 585,0 mil. lei), majorându-se față de începutul anului 2010 cu 195,8 mil. lei sau 8,2%. Majorarea datoriei în mare parte este condiționată de debursarea mijloacelor financiare din contul liniilor de credit și refinanțarea mijloacelor circulante acumulate.

Relațiile bugetului de stat cu bugetele unităților administrativ-teritoriale

În componența bugetului de stat pe anul 2010, pentru bugetele unităților administrativ-teritoriale inițial au fost aprobate transferuri pentru nivelarea posibilităților financiare în sumă de 4160,2 mil. lei, sumă care include transferurile categoriale și transferurile categoriale complementare pentru proiectului-pilot privind finanțarea instituțiilor de învățământ primar și secundar general din raionul Căușeni - în sumă de 76,8 mil. lei și din raionul Rîșcani – în sumă de 53,2 mil. lei.

În scopul realizării prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1543 din 29 noiembrie 2002 „Cu privire la măsurile suplimentare pentru depozitarea centralizată și neutralizarea pesticidelor inutilizabile și interzise”, cu modificările și completările ulterioare, pe parcursul anului de gestiune, transferurile din fondul de susținere financiară a teritoriilor au fost suplimentate cu 1,6 mil. lei.

În acest context, mijlocele bugetare pentru nivelarea posibilităților financiare a teritoriilor au constituit 4161,8 mil. lei, care au fost alocate integral.

De rînd cu aceasta, pe parcursul anului 2010 din bugetul de stat bugetelor unităților administrativ-teritoriale au fost alocate transferuri cu destinație specială în sumă de 254,1 mil. lei, după cum urmează:

- conform art. 1 alin. (7) din Legea bugetului de stat pe anul 2010, de la bugetul de stat către bugetele unităților administrativ-teritoriale au fost alocate mijloace bănești pentru finanțarea cheltuielilor capitale, în sumă totală de 121,9 mil.lei, dintre care pentru efectuarea investițiilor capitale – 55,3 mil.lei, finanțarea reparațiilor capitale – 65,8 mil. lei și pentru alte cheltuieli capitale – 0,8 mil.lei;

- conform art. 1 alin.(8) din Legea bugetului de stat pe anul 2010 au fost transferate mijloace pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din stînga Nistrului, către bugetele raionale Căușeni și Dubăsari, în sumă de 17,8 mil.lei;

- în scopul realizării art. 12 al Legii nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, către bugetele unităților administrativ-teritoriale au fost transferate mijloace financiare în sumă de 20,4 mil.lei;

- conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 1146 din 15 octombrie 2004 „Cu privire la creditele preferențiale pentru unele categorii de populație” și Hotărîrii Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010 ”Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni” au fost transferate bugetelor unităților administrativ-teritoriale mijloace financiare pentru rambursarea creditelor preferențiale, în sumă de 41,5 mil.lei.

Totodată, conform Hotărîrii Guvernului nr. 1145 din 17 decembrie 2010 ”Cu privire la alocarea mijloacelor financiare” au fost alocate mijloace financiare bugetelor UAT pentru acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția unei case individuale ori a unei locuințe cooperatiste sau procurarea spațiului locativ, sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni, care au obținut scrisori de garanție pentru a beneficia de credite preferențiale în perioada 2005-2008, dar care nu au primit creditele nominalizate, în sumă de 29,1 mil.lei;

- pe parcursul anului 2010, conform unor hotărîri ale Guvernului, din fondul de rezervă al Guvernului, prin intermediul bugetelor unităților administrativ-teritoriale, au fost alocate pentru diverse scopuri 6,3 mil.lei;

- conform prevederilor Legii nr. 154-XVI din 5 iulie 2007 privind acordarea compensației unice pentru conectarea la conducta de gaze naturale a unor categorii de populație din mediu rural, au fost alocate bugetelor unităților administrativ-teritoriale mijloace financiare în sumă de 0,6 mil.lei;

- în scopul lichidării consecințelor inundațiilor din vara anului 2010, conform unor hotărîri ale Guvernului și a unor decizii ale Comisiei Naționale pentru Lichidarea Consecințelor Inundațiilor au fost alocate mijloace financiare, pentru 6 raioane afectate, în sumă de 16,5 mil.lei, dintre care pentru raionul Hîncești – 14,1 mil.lei.

Executarea bugetului public național

Prezenta descriere se face cu titlu informativ, în scopul reflectării și asigurării transparenței utilizării în ansamblu a tuturor resurselor financiare publice ale statului (bugetului de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile obligatorii de asistență medicală și bugetele unităților administrativ-teritoriale).

Veniturile bugetului public național

Evoluția indicatorilor economici și sociali pe parcursul anului 2010 denotă o tendință de relansare economică practic în toate sectoarele economiei naționale. Implementarea pe parcursul anului trecut a măsurilor anticriză a amplificat creșterea economică scontată, iar programul de conlucrare cu FMI a făcut posibilă normalizarea relațiilor financiare cu creditorii externi, precum și soluționarea problemei în partea ce ține de deficitul bugetar. Astfel, în urma rectificării în anul 2010 a legii bugetului de stat și a deciziilor adoptate de către organele deliberative și executive ale unităților administrativ-teritoriale, planul aprobat inițial a fost majorat cu 1786,8 mil. lei (cu 7,1%) și a constituit 26891,0 mil. lei.

În anul 2010 la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă totală de 27540,2 mil. lei sau cu 649,2 mil. lei mai mult față de prevederile anuale, ceea ce constituie 102,4 la sută din suma precizată. Totodată, comparativ cu anul 2009, au fost acumulate venituri mai mult cu 4022,5 mil. lei sau cu 17,1 la sută.

Ca pondere în PIB, veniturile bugetului public național în anul 2010 au constituit 38,3 la sută, față de 38,9 la sută în anul 2009.

Partea de venituri a bugetului de stat (fără transferuri interbugetare) a fost executată la nivel de 103,7 la sută, bugetele unităților administrativ-teritoriale – 103,3 la sută, bugetul asigurărilor sociale de stat – 99,3 la sută, fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 99,3 la sută, față de prevederile anuale.

Veniturile publice în anul 2010 (excluzând transferurile între bugete) s-au repartizat pe bugete în următoarele proporții:

- bugetul de stat – 62,1 la sută,
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 21,8 la sută,
- fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 5,4 la sută,
- bugetele unităților administrativ-teritoriale – 10,7 la sută.

Veniturile bugetului public național în anul 2010 pe grupuri se caracterizează astfel.

Veniturile fiscale colectate au depășit prevederile anuale cu 3,8 la sută sau cu 821,1 mil. lei și au constituit 22541,2 mil. lei.

Încasările nefiscale au constituit 1416,0 mil. lei, majorându-se față de parametrii prevăzuți cu 135,6 mil. lei.

Veniturile din mijloacele speciale ale instituțiilor publice au fost acumulate în sumă de 1258,3 mil. lei, sau la nivel de 97,3 la sută din nivelul prognozat, iar

veniturile fondurilor speciale – 324,9 mil.lei sau cu 12,1 la sută mai mult față de prognoza anuală.

Pe parcursul anului 2010 au fost **debursate granturi** în sumă de 1999,8 mil.lei, dintre care pentru finanțarea proiectelor finanțate din surse externe – 584,0 mil.lei.

Restanțele agenților economici față de bugetul public național (fără penalități, amenzi, plăți prolongate), la finele anului 2010 au constituit – 1204,3 mil.lei, dintre care:

- la bugetul de stat – 349,9 mil.lei (29,1 la sută din suma totală),
- la bugetele unităților administrativ-teritoriale – 156,4 mil.lei (13,0 la sută din suma totală),
- la bugetul asigurărilor sociale de stat – 683,6 mil.lei (56,7 la sută din suma totală),
- la fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 14,4 mil.lei (1,2 la sută din suma totală).

În comparație cu finele anului 2009, la finele anului 2010 restanțele agenților economici față de bugetul public național s-au majorat cu 62,1 mil.lei.

Cheltuielile bugetului public național

Partea de cheltuieli a bugetului public național în anul 2010 s-a executat în sumă de 29326,4 mil.lei sau la nivel de 94,3 la sută din prevederile anuale. În raport cu PIB cheltuielile publice au constituit 40,8 la sută față de 45,3 la sută în anul 2009.

Examinînd realizarea părții de cheltuieli pe tipuri de bugete se constată că, la un nivel mai jos decît cel mediu de realizare de 94,3 la sută, s-a format la partea de cheltuieli a bugetului de stat – 93,9 la sută.

Cheltuielile publice efectuate în anul 2010 (excluzînd transferurile între bugete) s-au repartizat pe bugete în următoarele proporții:

- bugetul de stat – 33,4 la sută,
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 29,4 la sută,
- fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 11,5 la sută,
- bugetele unităților administrativ-teritoriale – 25,7 la sută.

Comparativ cu anul 2009, cheltuielile totale ale bugetului public național sînt în creștere cu circa 7,2 la sută sau cu 1972,1 mil.lei.

Datoria creditoare cu termen de achitare expirat a bugetului public național constituie 230,0 mil.lei, dintre care:

- bugetul de stat – 137,0 mil.lei,
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 60,0 mil.lei,
- bugetele unităților administrativ-teritoriale – 33,0 mil.lei.

În comparație cu finele anului 2009, la finele anului 2010 datoria creditoare cu termen de achitare expirat s-a micșorat cu 229,0 mil.lei.

Deficitul bugetului public național

Executarea bugetului public național pe anul 2010 s-a încheiat cu un **deficit** în sumă totală de 1786,1 mil.lei, ca urmare a executării bugetului de stat și bugetului asigurărilor sociale de stat cu deficit în sumă de 1630,0 mil.lei și 213,3 mil.lei respectiv, și a fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală și bugetelor unităților administrativ-teritoriale cu excedente în sumă de 56,7 mil.lei și 5,2 mil.lei respectiv.

Ca pondere în PIB deficitul a constituit 2,5 la sută.

Soldul mijloacelor bănești în conturile bugetului public național, la finele anului 2010 a constituit 4008,2 mil.lei, inclusiv:

	(mil lei)
• bugetul de stat	2651,8
• bugetele unităților administrativ-teritoriale	583,1
• bugetul asigurărilor sociale de stat	363,5
• fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	409,8

Rezultatele monitoringului analizei situației economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților cu cota statului în capitalul social (50%+1%) pe 9 luni ale anului 2010¹

Registrul patrimoniului public include 315 întreprinderi de stat cu capital social, în mărime de 5,6 mlrd. lei și 196 societăți comerciale cu capital social - în mărime de 5,5 mlrd. lei, din care proprietatea statului – 3,7 mlrd. lei sau 67,3 la sută.

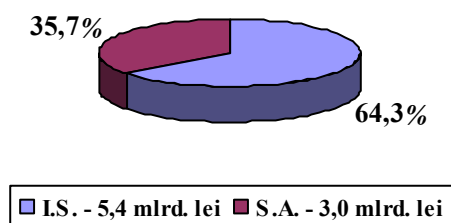
Prevederile Legii insolvenței nr. 632-XV din 14 noiembrie 2001 se extind asupra 7 întreprinderi de stat și 17 societăți pe acțiuni, ce se află în procedura planului.

Conform Codului Civil nr. 1107-XV din 06 iunie 2002 este aplicată procedura lichidării la 15 întreprinderi de stat și 20 societăți comerciale.

În Lista întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizată de către Ministerul Finanțelor, sunt incluse 254 întreprinderi de stat cu capital social înregistrat în mărime de 5,4 mlrd. lei și 115 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (în continuare societăți pe acțiuni), în mărime de 3,1 mlrd. lei, din care proprietatea statului – 3,0 mlrd. lei sau 96,8 la sută.

¹ Termenul de prezentare a rapoartelor financiare pentru anul 2010 este 1 mai 2011.

Structura proprietății statului pe forme de proprietate (proprietatea statului - 8,4 mlrd. lei) se prezintă în următoarea diagramă.

Din 115 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat:

- ✓ la 25 unități economice cota statului în capitalul social constituie 100 la sută,
- ✓ la 56 unități economice - de la 75 pînă la 99 la sută,
- ✓ la 34 unități economice – de la 51 pînă la 75 la sută,

Volumul total al proprietății statului în întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni însumează 8,4 mlrd.lei, dintre care:

- în întreprinderile de stat – 5,4 mlrd.lei (64,3 la sută din volumul total)
- în societățile pe acțiuni – 3,0 mlrd.lei (35,7 la sută din volumul total)

Veniturile din vânzări obținute, în perioada de referință, de întreprinderile de stat au constituit 3,9 mlrd.lei, majorîndu-se cu 0,4 mlrd.lei în comparație cu 9 luni ale anului precedent. Venitul din vânzări din toate tipurile de activități obținut de către societățile pe acțiuni pe 9 luni ale anului 2010 constituie 6,4 mlrd. lei, majorîndu-se cu 0,1 mlrd. lei în comparație cu 9 luni ale anului 2009.

Rentabilitatea vânzărilor (profit net/venitul din vânzări) întreprinderilor de stat constituie 5,0 la sută și s-a micșorat cu 4,8 puncte procentuale față de perioada respectivă a anului precedent. Rentabilitatea vânzărilor societăților pe acțiuni constituie 7,8 la sută și s-a majorat față de perioada respectivă a anului precedent cu 4,3 puncte procentuale.

În rezultatul activității economico-financiare în ansamblu, întreprinderile au obținut profit net în sumă de 193,5 mil. lei, ce s-a micșorat cu 150,8 mil. lei comparativ cu 9 luni ale anului 2009.

Situația financiară a întreprinderilor este prezentată în tabela următoare:

Unități economice	Numărul unităților economice supuse analizei	Au activat cu profit			Au activat cu pierderi			Rezultat financiar nul	
		numărul unit. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul unit. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul unit. ec.	ponderea, %
Întreprinderi de stat	199	119	59,8	272,2	79	39,7	78,7	1	0,5

În rezultatul activității economico-financiare în ansamblu, societățile pe acțiuni au obținut profit net în sumă de 498,7 mil. lei, sau cu 279,4 mil. lei mai mult față de 9 luni ale anului precedent.

Situația financiară a unităților economice este prezentată în tabela următoare:

Unități economice	Numărul unităților economice supuse analizei	Au activat cu profit			Au activat cu pierderi		
		numărul unit. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul unit. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei
Societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat	92	62	67,4	533,8	30	32,6	35,1

MINISTRU

Veaceslav NEGRUȚA